

❖ سند ملی، چه سند مصوب سال ۸۲ و چه آنچه در سال ۹۳ مصوب شد، ابعاد مختلف موضوع حاشیه‌نشینان و اصول هادی و راهبردها را به‌خوبی مشخص کرده است، به‌طور نمونه ایجاد شورای محلات، تشکیل تعاونی‌های مسکن و تنظیم مجدد زمین، تسهیل در ارائه زمین‌های دولتی، تسهیل در ارائه سند و... اما چرا این موارد اجرایی نشده‌اند؟ ضمانت اجرایی شدن این راهبردها چیست؟

❖ در وهله اول ضمانت اجرایی‌اش همکاری دستگاه‌هاست، ما اگر می‌خواهیم سند ملی را اجرا کنیم، مهم‌ترین گام را با تشکیل ستاد ملی و استانی برداشته‌ایم، وقتی دستگاه‌ها کنار هم بنشینند و توافق کنند که یک سند استانی را به‌عنوان سند عملیاتی سند ملی در مقیاس شهر تهیه کنند به این معناست که اولین گام برای تدوین یک برنامه عملیاتی را برداشته‌اند، در این سند در واقع معین می‌شود که هر کدام از دستگاه‌ها چه نقشی در ارائه برنامه‌های بازآفرینی شهر دارند، این یعنی یک گام به سمت تحقق و عملیاتی شدن حرف‌ها رفته‌ایم.

درست می‌گویید، اگر ما صرفاً در حد گفت‌وگو باقی بمانیم، هیچ‌وقت به سمت برنامه عملیاتی سوق پیدا نمی‌کنیم، جلسه‌هایی که در حد ستادهای استانی و ملی تشکیل دادیم، باعث شد زمینه تعامل و گفتگو فراهم شود، در حال حاضر در برخی شهرها دستگاه‌ها این فضای تعامل را فراهم کردند و شهرداری‌ها هم در واقع محور عملیات شدند، مثل سبزواری که ما عملیات اجرایی‌مان را شروع کردیم، در ساری، گرگان، نائین و چند شهر دیگر پروژه‌هایمان کاملاً با محوریت شهرداری در حال اجراست، ما در ستاد به سمت حمایت از شهرداری‌ها رفتیم و برای همین شهرداری محوریت کار را در دست دارند.

بنابر این اگر شهرداری‌ها حمایت شوند و این محوریت را بر عهده بگیرند، تحقق برنامه‌ها امکان‌پذیر است، حتی در شرایطی که همه‌مان از کمبود منابع حرف می‌زنیم، این بزرگ‌ترین وجه تحقق حرف‌ها و اسناد مدون شده در یک سال و نیم گذشته است.

همچنین همکاری همه‌جانبه بین دستگاه‌های دخیل محقق نمی‌شود مگر با ایجاد یک شبکه همکاری بین این دستگاه‌ها، ما در هفته گذشته حتی بین نهادها و نمایندگان انجمن‌های صنفی حوزه معماری و شهرسازی یک شبکه ایجاد کردیم و ۱۲ مورد از انجمن‌ها و نهادهای صنفی مشتمل بر جامعه مهندسين مشاور و شهر ساز، جامعه معماران، شهر سازان، انجمن طراحان شهری و... را دور هم جمع کردیم و تصمیم گرفتند زیر یک نهاد مشترک بین خودشان به یک اقدام بزرگ‌تر دست بزنند و آن هم ایجاد خانه گفت‌وگو و معماری است، این فضاهای مشترک بایستی شکل بگیرند تا ما بتوانیم از توان همدیگر برای عملیاتی کردن اقدامات استفاده کنیم.

❖ ستاد ملی از سال ۸۲ با عنوان ستاد توانمندسازی شکل گرفته...
❖ این ستاد سال ۹۳ ستاد بازآفرینی شهری شد که قلمرو فعالیت و تعداد نمایندگان عضو آن عوض شده است.

❖ بله اما هسته اولیه این ستاد سازی‌ها از سال ۸۲ آغاز شد و سؤال من هم در مورد همین ستاد سازی‌ها و حضور دستگاه‌های مختلف است که در کشور ما سابقه فراوانی دارد اما تجربه نشان داده که همکاری مناسب شکل نگرفته است، حتی در جلسات ستاد سابق در سطح استان یک نماینده ثابت حضور نداشته است، این نشان می‌دهد که دستگاه‌ها اراده و انگیزه‌ای برای همکاری نداشته‌اند، آیا ستاد جدید می‌تواند این مسئله را عوض کند؟

❖ یک مسئله را باید قبول کنیم موضوع بهسازی و نوسازی شهری موضوعی است که به‌تدریج در کشور و در جامعه مدیریت شهری در حال جا افتادن است، حتی در جامعه تخصصی، یعنی ضرورت توجه به ابعاد این مسئله به‌تدریج در کشور روشن‌تر می‌شود، به‌خاطر همین هم هر سال که جلوتر می‌روید، می‌بینید که مدیریت شهری بیشتر به مقوله بافت‌های ناکارآمد و حاشیه‌نشین توجه می‌کند و جدی‌تر با این مسئله برخورد می‌کند، نکته دوم فضای گفتگو و همدلی است که الان به وجود آمده است، ما در چه دوره‌ای این فضای همدلی را بین وزارت کشور و وزارت راه و شهرسازی و میراث فرهنگی داشته‌ایم؟ الان حداقل این سه ارگان این هماهنگی را دارند، معاونت‌ها و دفاتر وزارت کشور در

ضمانت اجرایی برنامه‌های بازآفرینی شهری
در گفت‌وگو با معاون وزیر راه و شهرسازی

خوش بینی آقای معاون!

گفت‌وگو

مهدی پناهی

متولی حاشیه شهر از لحاظ قانونی ستاد ملی بازآفرینی پایدار شهری است که به‌عنوان مجری سند ملی با همین نام شناخته می‌شود و دبیرخانه آن در شرکت مادر تخصصی بهسازی و نوسازی شهری ایران قرار دارد. پیش از این در سال ۸۲ سند توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی و به تبع آن ستادی ملی شکل گرفته بود، در سال ۸۹ قانون حمایت از احیاء، بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری ماده ۱۶ تصریح کرده است که حداکثر ظرف شش ماه سند ملی راهبردی احیاء، بهسازی و نوسازی و توانمندسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری تصویب شود اما در نهایت سال ۹۳ این اتفاق رخ داد و ستاد حاضر ایجاد شد، همه این‌ها در حالی است که موضوع حاشیه‌نشینی پیش روی چشمان مسئولین در حال رشد و توسعه بوده است.

اگر از مسئله طولانی بودن زمان برای ایجاد ساختار بگذریم، مسئله مهم دیگر کارآمدی این ساختار است. ماهیت ستاد بازآفرینی سیاست‌گذاری، نظارت، هماهنگ‌کننده یا اجرایی است؟ و سازمان اجرایی حاشیه شهر که در حال شکل‌گیری است چه نسبتی با این ستاد دارد؟

این‌ها سؤالاتی است که با دکتر محمد سعید ایزدی معاون وزیر راه و شهرسازی و مدیرعامل شرکت مادر تخصصی بهسازی و نوسازی ایران مطرح کردیم، وی معتقد است ضمانت اجرایی برنامه‌های سند و ستاد ملی، فضای همدلی بین دستگاه‌های دولتی است، این نگاه خوش‌بینانه‌وی را در این گفت‌وگو به چالش کشیدیم.

ضمانت اجرایی
سند ملی همکاری
دستگاه‌هاست،
اگر می‌خواهیم
این سند را اجرا
کنیم، مهم‌ترین
گام را با تشکیل
ستاد ملی و استانی
برداشته‌ایم، وقتی
دستگاه‌ها کنار هم
بنشینند و توافق
کنند که یک سند
استانی را به‌عنوان
سند عملیاتی سند

ملی در مقیاس
شهر تهیه کنند
به این معناست
که اولین گام
برای تدوین یک
برنامه عملیاتی
را برداشته‌اند